

หมายเหตุ : มีผู้ส่งบทความมาให้ อ่านแล้วประทับใจมาก เห็นว่า เป็นเรื่องที่ดี จึงนำมาให้ได้อ่านกัน (ขอโทษที่ไม่ทราบชื่อผู้เขียน) แต่จำเป็นที่จะต้องออกตัวไว้ก่อนว่า ผมไม่ใช่ผู้เขียน ได้แค่รับต่อมาก็ได้

ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

8 กุมภาพันธ์ ชมพูนุท

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต้องขอบคุณพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่พูดถึงโรงเรียนนี้เมื่อวันก่อน

เพราะถือเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่ทรงพลังมาก ใช้งบโฆษณา 10 ล้านยังทำไม่ได้ขนาดนี้เลย

เพราะแค่พล.อ.ประยุทธ์ สั่งจับตา เราก็รู้แล้วว่าโรงเรียนนี้น่าสนใจ ต้องไม่ใช่โรงเรียนแบบ “อำนาจนิยม” แน่ๆ

จากนั้นไม่กี่วันคนหันมาสนใจว่าโรงเรียนนี้สอนกันแบบไหน คนระดับนายกรัฐมนตรีถึงสั่งให้จับตามอง

และเมื่อทุกคนเข้าไปอ่าน เข้าไปศึกษา ผมเชื่อว่าทุกคนจะตกใจ เพราะนี่คือ “โรงเรียนในฝัน” ของคนจำนวนมาก

หลายคนคงรู้สึกว่าการไม่รุ่นเราถึงไม่มีโรงเรียนแบบนี้ หรือเสียตังที่ไม่ได้ส่งลูกเข้าเรียนโรงเรียนนี้

ผมเพิ่งรู้จักโรงเรียนนี้จากโพสต์ของคุณวีรพร นิธิประภา นักเขียนซีไรท์ เธอได้รับเชิญไปสอนในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สิ่งที่คุณวีรพรประทับใจมากที่สุด คือ นักเรียนทุกคนตั้งใจฟัง

และ”กลับสบตากับเธอ” “น้องๆ ที่นี้สบตาเราค่ะ เราไม่หลบตาผู้ใหญ่ เขามองกลับมาตรงๆ นิ่งๆ สุภาพ ม่านตาเปิดกว้าง

เรื่องนี้สำคัญมากค่ะ เด็กไทยไม่เหมือนเด็กอื่นๆ ในโลก จะเรียกได้ว่าผิดมนุษย์มนาก็ได้ เด็กไทยหลบตาผู้ใหญ่ตลอดเวลา เราไม่มองดูคุณ และแน่นอนเราไม่เห็นคุณ เราไม่สนใจจะมองเห็นคุณ แต่ที่แย่กว่าอะไรทั้งหมด นั่นทำให้เรามองไม่เห็นพวกเขาด้วย เราไม่อยากจะให้เราเห็นเขา เรามองไม่เห็นตาเขา เราไม่มีโอกาสรู้เลยว่าเด็กที่อยู่ข้างในรู้สึกหรือคิดอะไร ที่นี้โรงเรียนสามารถทำให้เด็กๆ สบตาผู้ใหญ่ได้ “ เป็นมุมมองที่คมคายแบบ “ซีไรท์” อ่านจบก็สนใจ แต่ยังไม่ได้สนใจมากเท่ากับตอนที่พล.อ.ประยุทธ์ พูดถึงโรงเรียนนี้

ผมรับหาข้อมูลของโรงเรียนและพบบทสัมภาษณ์เต็มๆของ รศ.ดร.อนุชาติ พวงสำลี ประธานบริหารโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยิ่งอ่านยิ่งประทับใจ
อยากให้ทุกคนไ

ดอ่านกันเต็มๆ

อ่านจบแล้วอย่าลืมขอบคุณพล.อ.ประยุทธ์ ด้วยนะคะ

ผมเชื่อว่าเปิดรับนักเรียนรุ่นใหม่เมื่อไร

คิวยาวแน่นอน

.....

รศ.ดร.อนุชาติบอกว่าที่ผ่านมาการศึกษาคือความทุกข์ของแผ่นดิน ใครที่ผ่านระบบการศึกษาหรือใครที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีความทุกข์ทั้งสิ้นในรูปแบบต่างๆ กัน ผู้เรียนเองซึ่งเป็นปลายทางที่สุดก็ทุกข์หนัก เด็กไม่อยากมาโรงเรียน การเรียนหนังสือเป็นเรื่องขมขื่นทรมานที่สุดในชีวิต “เมื่อเราพูดถึงคำว่าการศึกษาโรงเรียนจึงไม่ใช่การสอนหนังสือแต่มันเป็นการพูดถึงการปั้นระบบนิเวศหนึ่งอันขึ้นมา”

“

ต้องเปลี่ยนจากมุมที่เล็กที่สุด เราไม่รู้หรอกว่าเด็กจะรอดหรือไม่รอด แต่เราเชื่อว่าถ้าเราใส่ภูมิคุ้มกันให้มากเท่าไรมันจะไปได้เยอะเท่านั้น

เราเชื่อว่าถ้าเราปลูกฝังเมล็ดพันธุ์แห่งความดีอยู่ในตัวเด็กเท่าไรมันก็จะยิ่งคงทนเท่านั้น แล้วมันจะไปปรับตัวเองในสังคมวงกว้าง”

มากไปกว่านั้น เราทุกคนรู้ว่าโลกมันเปลี่ยนแล้ว เปลี่ยนเร็วขึ้นทุกวัน จำเป็นต้องสร้างโมเดลการเรียนรู้ใหม่

“เราไม่รู้ว่าโมเดลใหม่มันไปรอดหรือไม่รอดนะ แต่เรารู้อยู่แล้วว่าโมเดลเก่ากำลังล้มเหลว เราไม่ทำ”

หลักสูตรเป็นอย่างไร?

เราร่างหลักสูตรกันบนความฝัน เราเติมที่ไม่ใช่รายวิชาของ สพฐ. ทั้งหมด แต่ดูเป็นตัวอย่าง ทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้หลักการไม่ใช่ทฤษฎี แต่เน้นการเกิดประสบการณ์ตรง ที่ไม่ใช่แค่รูปแบบ ไม่สนใจเรื่องทรงผมแต่เราต้องคุยกันก่อนนะว่าทำไมเด็กไม่ต้องใส่เครื่องแบบ ต้องตั้งคำถามกันเองเพื่อตรวจสอบว่าเราเข้าใจตรงกันไหม นั่นเพราะเราไม่เชื่อว่าการแต่งเครื่องแบบคือคำตอบ เราไม่ใช่เครื่องแบบ เรามีเสื้อยืดตราโรงเรียน

2

ตัวใส่เฉพาะวันอังคารและศุกร์ที่มีตลาดนัด เพื่อแยกแยะเด็กของเรากับคนภายนอก เนื่องจากโรงเรียนไม่มีขอบรั้วที่มีดขีด นอกจากนั้น ก็ใส่ในวันที่มีพิธีการหรือออกนอกสถานที่ดูงาน

เราไม่มีวิชาลูกเสือเนตรนารี เราไม่สอนวิชาชื่อพระพุทธศาสนา เด็กไม่ต้องมายืนเคารพธงชาติตอนเช้า ไม่มีสวดมนต์ตอนเช้า แต่เรามีคำตอบในการอธิบายสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด

เราจะสร้างเด็กแบบไหน

เราจะใช้อะไรมาเป็นกติกาในการออกแบบความมีระเบียบวินัยให้เด็กหรือขายอินกับเรา

ยกตัวอย่าง แทนที่จะยืนอบรมหน้าเสาธง สวดมนต์ตอนเช้า เรามีชั่วโมงโฮมรูมที่เราให้คุณค่าและความสำคัญกับ

30

นาที่ของทุกวัน

นี่จะถือเป็นนาที่ทองของเด็กๆ ในแต่ละห้องจะมาพบกับครูประจำชั้น

2

คน นอกจากจะเป็นการสื่อสารข้อมูลข่าวสารของทางโรงเรียน

ครูประจำชั้นจะพาเด็กคุย ถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ หรือทำกิจกรรมเล็กๆ ปรับจูนสมาธิเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การเรียนคาบที่

1

ส่วนการสวดมนต์นั้นก็สามารถฝึกฝนทำได้อยู่แล้วในคาบเรียนวิถีชีวิต

เราไม่เคร่งครัดเรื่องทรงผม เด็กมัธยมที่นี้ประมาณ

30%

ย้อมสีผม จะย้อมสีอะไรก็ปล่อยเขา

การแต่งตัวก็มีบ้างที่เกินพอดี เช่น ใส่กางเกงขาสั้นเกินไปก็ให้คุยกับเด็กเขาคุยกันเองว่าอันนี้คือสิ่งที่คุณครูไม่สบายใจนะ อีสระแค่นั้นก็ตาม มันสามารถอยู่ได้ด้วยการที่เด็กต้องรู้สึกละอายตัวเองได้ รู้จักรักษาความสะอาด

มีวิธีที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมแบบ “อีสระแต่เขาควบคุมตัวเอง” ในโรงเรียนได้อย่างไรบ้าง?

เราคิดว่าการให้อีสระกับสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กๆ เพราะเขากำลังอยู่ในวัยที่กำลังค้นหาอัตลักษณ์ของตัวเอง เขาจะค้นหาไปเรื่อย

เรามีหน้าที่คอยประคับประคอง ชี้ข้อดีข้อเสียให้กับเขา

เราเปลี่ยนลูกเสือเนตรนารีเป็นวิชาอยู่รอดปลอดภัย รื้อเนื้อหาใหม่หมด ไม่มีถักเชือกเงื่อนปมแต่ซ่อมหนีไฟให้เป็น เวลาไฟไหม้ ดับไฟเป็นไหม ปฐมพยาบาลให้เป็น

ว่ายน้เราก็ไม่มุ่งเรื่องกีฬาเพื่อความเป็นเลิศแต่เอาเรื่องพัฒนาการทางด้านร่างกายก่อน วิชาว่ายน้ำของเด็ก ม.1 เทอม 1 พอหนึ่งเทอมผ่านไปครูพลจะต้องตอบโจทย์ว่า ถ้าเด็กตกน้ำ เด็กต้องรอดหรือจะดิ้นไปอีกถ้าสามารถช่วยคนอื่นได้ด้วย เอาแค่นี้ ไม่ต้องมาฝึล่อกับผม

ส่วนเทอมต่อไปก็ค่อยพัฒนากันต่อ ที่นี้เรามีนักกีฬาระดับแข่งขันหลายคนเหมือนกันนะ

นอกจากนี้ เราพบว่าการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมันล้มเหลวโดยสิ้นเชิง ยิ่งสอนยิ่งทำให้เด็กเก็บกด

เราจึงเปลี่ยนเป็นวิชาวัยรุ่นศาสตร์ 1-6 วัยรุ่นศาสตร์ 1 สำหรับเด็ก ม.1 เรียนเรื่อง Anatomy ให้อักร่างกายตัวเอง ทำความสะอาด ออร์โมน เห็นตัวเองว่าเริ่มเติบโตยังไง ร่างกายเปลี่ยนแปลงยังไง เช่น ขนาดของอวัยวะเพศ หรือ ประจำเดือน เด็กจะได้รู้จักตัวเอง เคารพตัวเอง รู้ว่าตอนนี้ขุนมัว อารมณ์ไม่แจ่มใสเพราะอะไร เป็นต้น

วัยรุ่นศาสตร์ 2 ให้อักรักพัฒนาการด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ครอบครัว สังคม มันก็จะขยับเป็นพัฒนาการตามความเป็นวัยรุ่นของเขา พอเราวางเส้นทางแนวนี้ให้ ครูก็ไปออกแบบการสอนเอาเอง ครูจะสอนแม้กระทั่งเด็กผู้ชายจะต้องเลือกซื้อกางเกงในแบบไหน เลือกผ้าที่ใส่แล้วสบาย ผู้หญิงจะใส่เสื้อชั้นในอย่างไร ฯลฯ เรื่องแบบนี้จะถูกทำให้เป็นเรื่องปกติ อันนี้เรียกว่ารื้อสร้างหลักสูตรใหม่

ที่นี่จะไม่ฝ้ายปกครอง แต่มีฝ่ายสนับสนุนนักเรียนและกิจกรรม ถ้ามัวสนับสนุนอย่างไร นักเรียนตีกัน ทะเลาะกันหรือทิ้งขยะเกลื่อนโรงเรียน ฝ่ายสนับสนุนฯ จะมีหน้าที่คอยดูแลปัญหาเรื่องพฤติกรรมทั้งหลาย เช่น เด็กๆ กินน้ำ สิ่งที่เกิดขึ้นคือ กินตรงไหนแก้วน้ำก็วางอยู่ตรงนั้น เลยเกิดขยะเต็มโรงเรียน มันก็จะง่ายมากถ้าประกาศว่าต่อไปนี้เด็กๆ ห้ามทิ้งขยะ ให้เพื่อนหัวหน้าห้องจดชื่อรายงานครูเลย แต่เราเปลี่ยนวิธีการหมด ปลอมไปแล้วบอกแม่บ้าน “ไม่เก็บให้ทั้งไว้”

ภายใน 1 อาทิตย์ขยะมันก็สะสม แล้วครูก็ไปถ่ายรูปโพสต์ลง Facebook พิมพ์ว่าทำไมโรงเรียนเราสกปรกจัง จนเด็กๆ บอกครูเองว่า “มาช่วยกันเถอะ” แล้วตรงนี้ก็จะเป็นโอกาสของเราที่จะชวนกันคุยต่อว่า เราจะช่วยกันทำอย่างไรดี ถ้าเราอยากเห็นโรงเรียนของเราสะอาด ไม่รู้ระยะยาวจะเป็นยังไงนะ แต่ว่าถึงที่สุดมันมีชมรมสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นจากเรื่องเล็กๆ แบบนี้ เราเชื่อว่าการปลูกฝังวินัย จิตสำนึกที่ดี น่าจะช่วยให้เขาเกิดความตระหนักรู้กันอย่างแท้จริง ในฐานะครู เรามีหน้าที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ ต้องอดทนรอคอย ประคับประคองเส้นทาง เชื่อว่าผลลัพธ์จากกระบวนการเช่นนี้น่าจะยั่งยืนกว่าการบังคับสั่ง

อีกอย่างหนึ่งที่เรากำลังรื้อหลักสูตร คือ โรงเรียนเราไม่ออกเกรด และบอกพ่อแม่ผู้ปกครองด้วยว่าโรงเรียนนี้จะไม่สนับสนุนเรื่องการแข่งขันใดๆ ลืมไปเลยการติดป้ายหน้าโรงเรียนว่าเด็กคนนี้เป็นประจักษ์อะไร ชนะเลิศอะไรมา หรือเป็นนักกีฬาดีเด่น

พ่อแม่ที่มีลูกเป็นนักกีฬาได้ถ้วยแล้วเอามาให้โรงเรียน เราไม่เอา

อยากให้ลูกเรียนเสริมอะไร กีฬา ศิลปะ หรือวิชาการเราไม่ห้าม เพราะทักษะบางอย่างโรงเรียนก็จัดให้ได้ ทว่าเราไม่สนับสนุนให้โรงเรียนพาไปเอง เราไม่สนับสนุนให้พ่อแม่จ่ายเงินเพิ่มเพื่อพาลูกไปติววิชาการ เราเชื่อว่าสาระความรู้ที่อยู่ในหลักสูตรน่าจะเพียงพอแล้ว

กับนิยามว่าเน้นกิจกรรมมากกว่าวิชาการ เป็นปัญหาต่อโรงเรียนมากน้อยแค่ไหน ?

ลึกๆ แล้ว จะพูดอะไรก็พูดไป แต่ใน 2 ปีที่ผ่านมา เด็ก ม.4 ม.5 ที่นี้ผ่านกระบวนการสอบ o-net ตอนม.3 เด็กไปสอบตามความสมัครใจ ไม่บังคับ ก็ไปกัน 80% ไม่ตัวล่งหน้า มีแค่

1

ชั่วโมงแนะนำว่าสิ่งที่จะไปเผชิญไม่เหมือนกับที่ครูเคยสอนมาเลยนะ ข้อสอบหน้าตาเป็นอย่างนี้ แล้วลูกก็ไปทำในมุมของลูก สอบ

4

วิชา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาษาไทย

ปีแรกเราจัดรูปนะ ขอให้รอด ขอให้รอด (หัวเราะ)

ที่นี้นั้นเรียนภาษาไทย วรรณกรรม ภาษาอังกฤษเข้มข้น คะแนน 2 ปีที่ผ่านมาอยู่ระดับท็อปของประเทศ คณิตศาสตร์กับวิทยาศาสตร์ลงมาหน่อยหนึ่ง แต่เกาะกลุ่มสาธิต ไม่ชี้เหรื

แต่สิ่งที่เราเห็นมากกว่าคือเด็กคนหนึ่งเขียนร้อยกรองรวมเล่มของสำนักพิมพ์ผีเสื้อ ได้ตีพิมพ์ตั้งแต่อายุ 3 เรื่องถ่ายทำตัดต่อวิดีโอมีเยอะมาก อีกคนเขียนการ์ตูนเก่ง เลยให้มาช่วยครูทำสื่อการสอนสวยๆ มีความสามารถที่เขานั่นของเขาเองเยอะมาก

นั่นแปลว่ามันมีเรื่องแบบนี้อยู่ในตัวเด็กเยอะมาก เราคิดว่ามันเป็นมุมที่ระบบการศึกษาไม่ส่งเสริม